Vlaamse Regering

DE VLAAMSE MINISTER VAN OMGEVING EN LANDBOUW

BISNOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: **Voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wat betreft de implementatie van diverse Europese verordeningen en richtlijnen en de versterking van het asbestafbouwbeleid**
– Tweede principiële goedkeuring

Samenvatting

Met dit decretaal traject wordt beoogd om een aantal wijzigingen door te voeren aan het Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid (DABM) en het Materialendecreet met als doel de implementatie van Europese wetgeving, het optimaliseren en versterken van het asbestafbouwbeleid, en een vereenvoudiging op een aantal punten en een betere kwaliteitsborging.

Implementatie van Europese wetgeving
Voor de taken zoals opgenomen in hoofdstuk VIII van de Verordening 2023/1542 inzake batterijen en afgedankte batterijen wordt OVAM aangeduid als bevoegde autoriteit.
De implementatie van verordening 2024/1157 betreffende de overbrenging van afvalstoffen (tegen 21 mei 2026) betreft veelal technische aanpassingen.
De herziening van de Kaderrichtlijn afval legt op dat elke lidstaat een specifiek programma voor de preventie van levensmiddelenafval moet vaststellen en monitoren.
Daarnaast creëert dit ontwerpdecreet ook de nodige rechtsgronden in het DABM en het Materialendecreet voor de taken van Mooimakers. In uitvoering van de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil – conform de SUP-richtlijn – zal OVAM niet alleen middelen ontvangen voor haar zwerfvuilbeleid maar ook instaan voor de verdeling van de zwerfvuilheffing naar andere overheidsactoren.

Optimaliseren en versterken van het asbestafbouwbeleid
Er wordt de mogelijkheid voorzien om een verwijderplicht in te voeren voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding in de buitenschil. Bepaalde doelgroepen en bepaalde specifieke constructies zullen versneld over een asbestinventarisattest moet beschikken tegen 2030 of vanaf 2030 ipv tegen 2032. Dit betekent een vervroeging met twee jaar ten aanzien van andere risicogebouwen. Deze bepaling is van toepassing op gebouwen gebruikt door jeugd en/of gebouwen met reeds bestaande federale werkgeversverplichting tot asbestinventarisatie. Bij het afsluiten van nieuwe huurovereenkomsten moet de eigenaar vanaf 2030 over een

asbestinventarisattest beschikken. Een definitie van toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter wordt ingevoerd voor sites gebruikt voor penitentiaire, nucleaire of militaire doeleinden wordt. We geven invulling aan de alternatieve rapportagevorm "aangepast asbestattest" voor openbare, technische toegankelijke constructies met risicobouwjaar en toegankelijke constructies met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Andere wijzigingen zijn gericht op kwaliteitsborging van het asbestattest en de verduidelijking van rechtsgronden.

Vereenvoudiging en kwaliteitsborging
Diverse wijzigingen worden doorgevoerd om tot een eenvoudiger, uniformer en kwaliteitsvollere toepassing van de wetgeving te komen: bemalingswater wordt uitgesloten van het toepassingsgebied van het Materialendecreet, de definitie bedrijfsafval wordt aangepast, en een aantal wijzigingen hebben tot doel om de opmaak van een uitvoeringsplan of preventieprogramma minder zwaar te maken. De algemene registerplicht voor meldingsplichtige verwerkers wordt bijgestuurd. Een registerplicht is belangrijk om bepaalde voorwaarden beter te kunnen afdwingen bij bepaalde specifieke actoren.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsdomein Omgeving.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het ontwerp-wijzigingsbesluit werd voorgelegd voor wetgevingstechnisch en taalkundig advies. Het advies 2025-286-D werd ontvangen op 5 augustus 2025.

De Inspectie van Financiën heeft advies KS/2025002926 afgeleverd op 19 augustus 2025.
Het akkoord van de minister van Begroting werd verleend op 16 december 2025.

Het ontwerp van decreet werd op 19 december principieel goedgekeurd door de Vlaamse regering.

De Vlaamse toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens heeft advies nr. 2026/014 gegeven op 13 januari 2026.

De Vlaamse Jeugdraad heeft advies nr. 2603 gegeven op 4 februari 2026. De Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen en de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen hebben een gezamenlijk advies 26/006 gegeven op 9 februari 2026.

Het ontwerp werd met mededeling nr. 2025/0790/B op 24 december 2025 meegedeeld aan de Europese Commissie, met toepassing van artikel 5 van richtlijn (EU) 2015/1535 van het Europees Parlement en de Raad van 9 september 2015 betreffende een informatieprocedure op het gebied van technische voorschriften en regels betreffende de diensten van de informatiemaatschappij. Er werd één reactie van Spanje ontvangen.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

Met dit decretaal traject wordt beoogd om een aantal wijzigingen door te voeren op 3 punten.

IMPLEMENTATIE VAN EUROPESE WETGEVING

Een aanvulling van de taken van OVAM in het Decreet Algemene Bepaling Milieubeleid (DABM) en versterking van de rechtsgronden in het Materialendecreet is nodig om de taken van OVAM met betrekking tot zwerfvuil en sluikstorten, en nieuwe taken in uitvoering van verschillende Europese verordeningen en richtlijnen, zoals verordening (EU) 2023/1542 (batterijen) en verordening (EU) 2024/1157 (grensoverschrijdend transport van afvalstoffen).

A. Om invulling te geven aan de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor zwerfvuil – in uitvoering van de **SUP-richtlijn** (Richtlijn (EU) 2019/904 betreffende de vermindering van de effecten van bepaalde kunststofproducten op het milieu) – gaf de Vlaamse regering haar definitieve goedkeuring aan het interregionale Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de **uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil** ('ISA UPV en Zwerfvuil'). De goedkeuring van dit 'ISA UPV en Zwerfvuil' heeft tot gevolg dat OVAM over eigen middelen zal beschikken voor het voeren van een zwerfvuilbeleid. Het gaat hierbij over de taken die momenteel reeds door Mooimakers worden uitgevoerd om uitvoering te geven aan het zespijlerbeleid (Over Mooimakers | Mooimakers.be). Mooimakers is op dit moment nog een vrijwillig initiatief tegen zwerfvuil en sluikstort van OVAM, Fost Plus en de VVSG, gefinancierd vanuit de verpakkings- en tabakssector. Mooimakers voert onderzoek, stimuleert kennisuitwisseling en educatie, organiseert campagnes, ondersteunt op een proactieve manier alle actoren die zich engageren in de strijd tegen zwerfvuil en zet zelf aanstekelijke acties op. Dit ontwerpdecreet creëert de nodige rechtsgronden voor de taken van Mooimakers in het DABM en het Materialendecreet.
Daarnaast werd OVAM aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de UPV-heffing zal ontvangen en de verdeling tussen de diverse overheidsinstanties van de ontvangsten van de zwerfvuilheffing organiseert. Ook deze taken werden verankerd.

B. OVAM zal als bevoegde autoriteit de taken op zich nemen zoals opgenomen in hoofdstuk VIII van de **Verordening 2023/1542 van het Europees Parlement en de Raad van 12 juli 2023 inzake batterijen en afgedankte batterijen** met betrekking tot het beheer van afgedankte batterijen (uitgebreide producentenverantwoordelijkheid). We versterken hiervoor de rechtsgrond.

C. De **Europese verordening 2024/1157 betreffende de overbrenging** (import en export) **van afvalstoffen** (EVOA) werd in 2024 herzien. Naar aanleiding daarvan moeten zowel in het DABM als in het Materialendecreet een aantal wijzigingen worden doorgevoerd.

Verwijzingen naar de oude verordening moeten vervangen worden door verwijzingen naar de nieuwe verordening. Om niet steeds de volledige titel van de verordening te moeten hanteren, voeren we in artikel 3 van het Materialendecreet ook een definitie in voor "verordening (EU) 2024/1157". De herziening van de verordening leidde tot een verschuiving van artikelnummers. Ook bij verwijzingen naar specifieke artikels uit de verordening moeten dus aanpassingen gebeuren.

De rechtsgrond voor het innen van een retributie voor de administratieve kosten verbonden aan de kennisgevings- en toezichtsprocedure blijft behouden, maar verschuift van artikel 14 naar artikel 66 waar ook alle andere retributies vermeld staan. Verder wordt dit aangevuld met een rechtsgrond om ook dergelijke retributie te vragen voor het behandelen van bijlage VII-procedures en voor aanvragen voor de goedkeuringen als vooraf goedgekeurde inrichting voor nuttige toepassing van afvalstoffen, zoals ook voorzien is in de verordening. Het louter creëren van een rechtsgrond voor deze retributies,

in lijn met de verordening, wil nog niet zeggen dat die effectief worden doorgevoerd. Daarvoor is zowel verder onderzoek als een aanpassing van het VLAREMA nodig.

D. Op 16 oktober 2025 trad Richtlijn 2025/1892 tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen, in werking. De **herziening van de Kaderrichtlijn afval** legt op dat elke lidstaat een specifiek **programma voor de preventie van levensmiddelenafval** moet vaststellen en monitoren. Het programma moet bovendien bepaalde maatregelen bevatten (gedragsverandering, opsporen en aanpakken van inefficiënties in de keten, aanmoedigen van voedselschenkingen, opleidingen …). De lidstaten hebben 20 maanden de tijd om deze herziening om te zetten in hun wetgeving.

OPTIMALISEREN EN VERSTERKEN VAN HET ASBESTAFBOUWBELEID

Diverse wijzigingen worden doorgevoerd, waarvan de inhoudelijk belangrijkste zijn:

Toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter
We voegen deze definitie toe. Bij de opmaak van een asbestinventaris heeft de asbestdeskundige vrije toegang nodig tot alle constructiedelen en wordt veelvuldig beeldmateriaal verzameld en plannen opgemaakt of gebruikt. De definitie benoemt limitatief toegankelijke constructies met risicobouwjaar die in aard van gebruik onderhevig zijn aan specifieke veiligheidsvoorschriften waardoor een normale uitvoering en rapportage van een asbestinventaris niet mogelijk is. De afbakening is beperkt tot sites gebruikt voor penitentiaire, nucleaire of militaire doeleinden.

Aangepast asbestinventarisattest
We geven hiermee invulling aan de alternatieve rapportagevorm voor openbare, technische toegankelijke constructies met risicobouwjaar en toegankelijke constructies met risicobouwjaar met gevoelig karakter. Omwille van de aard van het gebruik en de constructietechnische kenmerken is de klassieke rapportage van een asbestinventarisattest niet geschikt. Het aangepast asbestinventarisattest wordt eveneens door OVAM afgeleverd na een correcte ingave van een aangepaste rapportage van de asbestinventarisgegevens. De asbestinventaris wordt eveneens door een gecertificeerd asbestdeskundige inventarisatie opgemaakt. Deze aangepaste rapportage focust op de essentiële gegevens die OVAM nodig heeft om de asbestveilige toestand van de constructies te kunnen monitoren. De eigenaar en beheerder van deze constructies beheren zelf de eventuele ruimere asbestinventarisgegevens.

Uitbreiding verwijdermijlpaal 2034
Er wordt de mogelijkheid voorzien om een verwijderplicht in te voeren voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding in de buitenschil . Bij publieke constructies bestond al een algemene verwijderplicht voor asbestcementen dak- en gevelbekleding. Bij stormschade maar vooral bij brand verspreiden asbestdeeltjes zich in de ruime omgeving. Deze incidenten doen zich in Vlaanderen wekelijks voor, in het voorjaar van 2025 nog op grote schaal bij een asbestbrand in Brugge. Het saneren van het publieke domein en private tuinen kost gemeenten daarbij veel geld. Deze uitgaven kunnen ze zelden recupereren van de eigenaar of beheerder van het bronperceel omdat brandverzekeringen deze gevolgschade nagenoeg nooit dekken. Hoe groter de oppervlakte asbestcement in de buitenschil, hoe groter de potentiële verontreinigingsperimeter in de omgeving. De oppervlakte kan een dak- of gevelbekleding individueel omvatten of opgeteld indien beiden voorkomen.
De activeerbare uitbreiding van de verwijdermijlpaal 2034 komt tegemoet aan de maatschappelijk vraag om het risico op grootschalige asbestincidenten terug te dringen en aan het verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gefaseerde verwijderingsplicht te overwegen, waarbij rekening wordt gehouden met de kosten-batenverhouding en prioriteit wordt gegeven aan acties met het grootste gezondheidsrendement.

Versneld asbestinventarisattest

Bepaalde doelgroepen en eigenaars van bepaalde specifieke constructies zullen versneld over een asbestinventarisattest moeten beschikken, nl. tegen 2030 of vanaf 2030 ipv tegen 2032. Dit betekent een vervroeging met twee jaar ten opzichte van de bestaande verplichting voor alle constructies met risicobouwjaar tegen 2032. Deze bepaling is van toepassing op gebouwen in gebruik door jeugd en/of gebouwen met reeds bestaande federale werkgeversverplichting tot asbestinventarisatie. Bij het afsluiten van nieuwe huurovereenkomsten moet de eigenaar vanaf 2030 over een asbestinventarisattest beschikken. De vervroegde mijlpaal is daarom logisch en makkelijk te halen, maar ook noodzakelijk om in de periode tot 2032 de aanvragen voor asbestattesten voldoende te spreiden. Dit om een gezonde marktwerking te kunnen verzekeren. Zonder deze spreiding dreigt een overbevraging van asbestdeskundigen in 2030 en 2031 met risico op een vertraging of stilstand van vastgoedtransacties.
Dit versneld asbestattest komt tegemoet aan de krachtlijnen uit het versterkte Actieplan Asbestafbouw om een gespreide uitvoering van de generieke asbestinventarisatieplicht tegen uiterlijk 2032 te realiseren en om sterker in te zetten op risicogebouwen waar kinderen en jongeren veel tijd spenderen. Daarnaast komt dit versneld asbestattest ook tegemoet aan het herhaalde verzoek vanwege SERV, SALV en Minaraad in een advies van 25 januari 2024 bij dit actieplan om de asbestinventarisatieverplichting uit te breiden naar verhuur van woningen. Dit om zo een betere bescherming van huurders te waarborgen.

Informatieplicht
Verplichting voor de eigenaar om bij het opstellen van de asbestinventaris alle informatie waarover die beschikt over de aanwezigheid van asbest in diens constructie te verschaffen aan de asbestdeskundige zodat die die informatie kan opnemen in de asbestinventaris. Enkel op deze manier waarborgen we dat bij een overdracht alle beschikbare informatie over asbestmaterialen in de constructie in één overzichtelijk asbestinventarisattest wordt bezorgd aan de nieuwe eigenaar.

Aanvullend onderzoek
Een nieuwe bepaling regelt de mogelijkheid voor de eigenaar om een aanvullend onderzoek te laten uitvoeren door de asbestdeskundige op het ogenblik dat die de opdracht geeft tot het opstellen van de asbestinventaris. Dit geeft invulling aan een reële behoefte van eigenaars en wordt als suggestie vermeld door Fedasbest in haar Memorandum. Dit onderzoek gaat verder dan de verplichtingen voor een standaard onderzoek en dat in het bijzonder voor:

- het opsporen van niet vast te stellen materialen met destructieve handelingen met het oog op de uitvoering van werken;
- het gedetailleerder afperken van het voorkomen van asbesthoudende materialen;
- het onderzoeken van bijkomende materialen of constructies met een meer gedetailleerde beschrijving van de asbestmaterialen met het oog op het opstellen van een asbestinventaris in het kader van de werkgeversverplichtingen.

Certificatieplatform
Er wordt een rechtsgrond opgenomen om de gegevens voor de certificering van de asbestdeskundigen op te nemen in een certificatieplatform beheerd door OVAM. Deze databank is nodig om de juiste toegangsrechten tot de databank asbestinventarisatie tebeheren. Het zorgt er ook voor dat de certificatie-instellingen en OVAM op een eenvoudige manier kunnen opvolgen dat de asbestdeskundigen en de certificatie-instellingen op een correcte manier hun taken uitvoeren. Ten slotte kunnen op deze manier de meest essentiële gegevens van de asbestdeskundigen op een eenvoudige manier worden overgedragen als zij zich aansluiten bij een andere certificatie-instelling.

Daarnaast worden meerdere kleinere, veelal technische aanpassingen opgenomen om tot een juiste toepassing, heldere rechtsgrond en verdere verduidelijking te komen.

VEREENVOUDIGING & KWALITEITSBORGING

Diverse wijzigingen worden doorgevoerd om tot een eenvoudiger, uniformer en kwaliteitsvollere toepassing van de wetgeving te komen.

Bemalingswater
Het gebruik of het in de bodem brengen van bemalingswater wordt uitgesloten van het toepassingsgebied van het Materialendecreet. Op 21 juni 2024 werd de Grondwatertrein (wijziging Vlarem) definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Dit wijzigingsbesluit heeft als doel het beheer van het grondwater te verbeteren. De eventuele risico's verbonden aan het verontreinigd zijn van bemalingswater worden hierin al voldoende opgevangen.

Definitie bedrijfsafval
Het Materialendecreet stelt dat afvalstoffen ofwel huishoudelijke afvalstoffen ofwel bedrijfsafvalstoffen zijn (artikel 22). De huidige definitie van bedrijfsafvalstoffen is onduidelijk en te beperkend. Op basis van een letterlijke interpretatie van de definitie van bedrijfsafvalstoffen kan worden geargumenteerd dat bepaalde afvalstoffen noch huishoudelijk afval noch bedrijfsafval zijn, wat een juridisch vacuüm creëert. Dit wordt rechtgezet.

Opmaak preventie- en uitvoeringsplannen
Een aantal wijzigingen zijn opgenomen om de opmaak van een uitvoeringsplan of preventieprogramma minder zwaar te maken. Een aantal archaïsche bepalingen worden geschrapt, zoals de (fysieke) terinzagelegging bij de gemeenten. Verder wordt verduidelijkt hoe moet worden teruggekoppeld over de inspraakprocedure in het verslag aan de Vlaamse Regering. Het is onmogelijk om op elke inspraakreactie afzonderlijk in detail te reageren. Daarom wordt duidelijk ingevoegd dat het verslag over de openbare procedure vooral moet aangeven op welke manier rekening werd gehouden met ingediende opmerkingen en bezwaren.

Register en kwaliteitsborging
De algemene registerplicht voor meldingsplichtige verwerkers wordt afgeschaft. In de plaats wordt de mogelijkheid voorzien om bepaalde actoren te kunnen verplichten zich te laten registeren bij OVAM. Een registerplicht is belangrijk om bepaalde voorwaarden beter te kunnen afdwingen bij actoren zoals verwerkers van bepaalde specifieke afvalstoffen in functie van kwaliteitsborgingsystemen. Momenteel wordt gewerkt aan een kwaliteitsborgingsysteem voor onder meer ook verwerkers van residustromen (restafval en gemengd bouw- en sloopafval). Een negatieve keuring of niet laten keuren moet dan kunnen leiden tot een schorsing van de registratie (en dus van de activiteiten).
Meer algemeen is een betere rechtsgrond nodig om voorwaarden op te leggen aan verwerkers van afvalstoffen. Belangrijk is dat het hier niet gaat over voorwaarden die gerelateerd zijn aan hinderaspecten of andere zaken die reeds via de omgevingsvergunning (VLAREM II) zijn geregeld. Het gaat over voorwaarden gerelateerd aan artikel 4 van het materialendecreet die typisch in VLAREMA worden uitgewerkt.
Om goed functionerende kwaliteitsborgingsystemen mogelijk te maken, is het nodig dat keuringsinstellingen op een onafhankelijke wijze de werking, bedrijfsprocessen en behaalde resultaten van bepaalde actoren in de afvalketen kunnen doorlichten. Om die onafhankelijkheid te waarborgen, wordt de mogelijkheid gecreëerd voor de Vlaamse Regering om de keuringsinstellingen te financieren via een systeem van retributies.

Interoperabiliteit
Het materialendecreet laat toe dat identificatieformulieren van afvaltransporten in elektronische of digitale vorm afgeleverd worden. Meer dan één digitaal systemen kan deze digitale identificatieformulieren afleveren en wijzigen. Om de doorstroming van de gegevens tussen verschillende systemen vlot te laten verlopen is er interoperabiliteit tussen deze systemen nodig. Die wordt bekomen door gebruik te maken van gestandaardiseerde gegevensformaten en een centraal platform voor de uitwisseling van digitale identificatieformulieren dat OVAM aanbiedt en beheert. Het centrale uitwisselingsplatform heeft als belangrijkste doel om de bedrijven die betrokken zijn bij het afvalbeheer op een gebruiksvriendelijke wijze met elkaar te laten samenwerken en heeft geen

rechtstreeks nut voor OVAM. De kost voor het aanbieden en het beheren van dit platform wordt daarom doorgerekend naar de gebruikers van het platform. Door het aanbieden en beheer van het platform faciliteert OVAM de samenwerking tussen de betrokken bedrijven.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

We verwijzen hiervoor naar de artikelsgewijze bespreking in de Memorie van Toelichting.

3 TRIS-PROCEDURE

In het kader van de TRIS-procedure werd op 11 maart een bijdrage van Spanje ontvangen. De bijdrage houdt vooral een aantal reflecties en aandachtspunten in, maar bevat geen bezwaren ten aanzien van de ontworpen regeling.

De bijdrage geeft aan dat de voorgestelde wijzigingen samenhangende doelstellingen hebben. De invoering van het materiaalprestatiekader is de structureel belangrijkste hervorming en betekent een ambitieuze stap in de richting van circulair bouwen. De integratie van EN 15804+A2, de omschrijving van de rol van de MP-expert en de oprichting van een door OVAM beheerde materiaalprestatie-databank zijn conceptueel gezien goed doordacht. Wat het asbestbeleid betreft, is de preventieve aanpak de juiste keuze. De aanscherping van de verplichtingen op het gebied van asbest, waaronder verlengde termijnen, nieuwe soorten certificaten en een bredere dekking van gebouwen met een hoog risico, getuigt van een preventieve aanpak, gericht op voorzorg.

Er werd beslist om de omzetting van de EPB-richtlijn (richtlijn 2024/1275) niet langer mee te nemen in dit wetgevende traject. Onderstaande bespreking beperkt zich daarom tot de opmerkingen op de andere inhoudelijke artikelen. Een bespreking van de opmerkingen op het ontworpen kader voor materiaalprestaties zal in het betreffende wetgevende traject worden opgenomen.

Er wordt vooral gevraagd naar meer concrete invulling:
- op vlak van de regelgevende, toezichthoudende en certificeringsbevoegdheden van OVAM;
- door mechanismen in te voeren voor periodieke wetenschappelijke evaluatie en methodologische actualisering.

Aan dergelijke aandachtspunten is voor asbest reeds tegemoet gekomen in het uitvoeringsbesluit VLAREMA en de aanvullende ministeriële besluiten. Het asbestattest moedigt aan tot verwijderen van risicovolle asbestmaterialen om zo een asbestveilig gebouw te realiseren. Voor ieder materiaal beschrijft het asbestattest ook wie best geplaatst is het materiaal te verwijderen en via welke verwijdermethode. De werknemersbescherming is geen gewestelijke, maar een federale bevoegdheid. Binnen de federale 'Codex welzijn op het werk' zijn de nodige preventieve en uitvoeringsmaatregelen voorzien die werknemers beschermen bij werken.

Daarnaast worden nog een aantal punten van meer praktische/administratieve aard aangekaart.
1. De toename van het aantal soorten (asbest)attesten kan leiden tot administratieve complexiteit en rechtsonzekerheid, met name gezien de open formulering van de evenredigheidsclausules die uitzonderingen toestaan;
2. De uitbreiding van de retributie voor afvaltransporten en erkenning, is in overeenstemming met het beginsel van kostendekking, maar er moet worden gewaarborgd dat de berekening van de retributie evenredig en transparant is.

Wat punt 1 betreft, introduceert dit voorontwerp maar één bijkomend attest, nl. het aangepast asbestattest met beperktere inhoud. We geven hiermee invulling aan de alternatieve rapportagevorm voor twee types van constructies. Beide zijn limitatief gedefinieerd zijn in het Materialendecreet. Dit zou net tot vereenvoudiging moeten leiden.
Meer details over de hoogte en de achterliggende berekening van de retributies (punt 2) zullen worden opgenomen in een wijziging van het uitvoeringsbesluit VLAREMA, die ook telkens voor advies zal worden voorgelegd voor advies aan IF en begrotingsakkoord.

4 VERWERKING VAN DE ADVIEZEN

A. ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTSCOMMISSIE (VTC)

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:

- *de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp, minstens aan de memorie;*
- *de bewaartermijn verantwoorden;*
- *het toegangsbeheer tot de databanken met persoonsgegevens expliciet bepalen.*

De VTC herinnert eraan dat er ook gezorgd moet worden voor de juistheid van de gegevens, transparantiemaatregelen en gepaste veiligheidsmaatregelen.

De opmerkingen van de VTC hebben betrekking op het ontworpen kader voor de berekening van materiaalprestaties. Er werd beslist om deze omzetting van de EPB-richtlijn (richtlijn 2024/1275) niet langer mee te nemen in dit wetgevende traject. Er zijn bijgevolg geen wijzigingen nodig aan het ontwerp als gevolg van het advies van de VTC.

B. GEZAMENLIJK ADVIES VAN MINARAAD/SERV

Vanuit Minaraad en SERV werd een advies ontvangen dat ingaat op de ontworpen regeling voor materiaalprestatie van bouwwerken, wijzigingen aan de asbestregeling en enkele artikelen ter vereenvoudiging van de huidige regelgeving.
Er werd beslist om de omzetting van de EPB-richtlijn (richtlijn 2024/1275) niet langer mee te nemen in dit wetgevende traject. Onderstaande bespreking beperkt zich daarom tot de opmerkingen op de andere inhoudelijke artikelen. Een bespreking van de opmerkingen op het ontworpen kader voor materiaalprestaties zal in het betreffende wetgevende traject worden opgenomen.

Asbest – De raden onderschrijven de mogelijkheid om een verwijderplicht in te voeren voor constructies met grote oppervlaktes asbestcement dak- of gevelbekleding. Wel vragen de raden aandacht voor een duidelijke en proportionele fasering rekening houdend met kosten-batenverhoudingen, ondersteuning voor eigenaars, in het bijzonder kleine ondernemingen en kwetsbare huishoudens en afstemming met bestaande sectorprotocollen (bv. landbouw) en renovatie in kader van andere verplichtingen (bv. dakrenovatie in het kader van het plaatsen van een luchtwasser) om synergiën te maximaliseren.
Ondersteuning voor het brede publiek is voorzien via de inzameling aan huis van asbestcement waarbij subsidies het lokaal sterk verlaagd tarief mogelijk maken. Binnen het Besluit van de Vlaamse Regering van 15 juli 2022 over de subsidiëring van lokale besturen voor het afval- en materialenbeheer, zijn organiserende lokale besturen daarbij verplicht om de aangeboden hoeveelheid af te stemmen op het juiste type en aantal inzamelrecipiënten tot zover dit voor hen lokaal logistiek mogelijk is. Voor landbouw zal het sectorprotocol tot 2034 behouden blijven om de nodige sectorale synergiën

te kunnen realiseren. Voor grotere bedrijven zorgt de premie bij Fluvius voor een synergie tussen asbestverwijdering bij niet-verwarmde daken en de plaatsing van zonnepanelen.

Asbest – De raden steunen de vervroeging van de verplichting tot het beschikken over een asbestinventarisattest voor jeugdgebouwen en gebouwen die reeds onder de federale werkgeversplicht vallen. De raden vragen daarbij om een tijdige communicatiecampagne gericht op de betrokken doelgroepen, monitoring van de capaciteit bij asbestdeskundigen en certificatie-instellingen om wachttijden te vermijden en integratie met andere kwaliteitsinstrumenten zoals het asbestattest en de Woningpas.
In aanloop naar de mijlpaal 2027 voor de invoering van het verplichte asbestattest voor VME's werd het belang aan veelvuldige en gerichte communicatie reeds duidelijk. De goede praktijken die daarin gevonden werden, zullen ook meegenomen worden richting sectorale communicatie voor de beoogde doelgroepen. Specifiek voor jeugdgebouwen zal het ondersteuningskader bij de opmaak van het asbestattest zich ook verhouden tot de nieuwe mijlpaal.

Asbest – De raden verwelkomen de vervroeging van de verplichting tot asbestinventarisattest bij nieuwe huurovereenkomsten vanaf 2030, die onder meer tegemoetkomt aan eerdere oproepen van Minaraad en SERV om de bescherming van huurders te versterken. Maar vragen om nog extra maatregelen te overwegen (in toekomstige plannen).
Via de periodieke evaluatie van het actieplan asbestafbouw, eerstvolgend voorzien in 2027, wordt de noodzaak tot bijsturende maatregelen steeds beoordeeld. Extra maatregelen om huurders beter te beschermen zullen zeker in overweging worden genomen mits dit in proportie is tot de draagkracht van de verhuurders met het oog op het bewaken van een afdoende huuraanbod. Een extra maatregel die momenteel uitgevoerd wordt, is een verfijning van de richtlijnen voor asbestrisico's in het 'technisch handboek woningkwaliteit'.

Asbest – De vervroegde termijnen sluiten aan bij de beleidslogica van het versterkte Actieplan Asbestafbouw en dragen bij aan een gespreide uitvoering van de generieke inventarisatieplicht. De raden benadrukken wel het belang van jaarlijkse voortgangsrapportage om tijdig beleidsbijsturing mogelijk te maken.
Met 2040 als horizon is er bij de goedkeuring van het Actieplan Asbestafbouw in 2018 voor gekozen om in 2022 een evaluatie uit te voeren en daarna bijsturende maatregelen te nemen. Het pakket aan bijsturende maatregelen resulteerde toen in een versterkt actieplan. Bij die beslissing bepaalde de Vlaamse Regering het nieuwe evaluatiejaar 2027. Bijsturende maatregelen zijn dan mogelijk indien de doelstellingen met het huidige regelgevend en beleidsinstrumentarium niet bereikt kunnen worden. Deze periodiciteit is logisch en een hogere periodiciteit in officiële rapportages hanteren bleek tot hiertoe niet nodig. Varianten van voortgangsrapportages zijn wel publiek beschikbaar via het 'dashboard asbestveilige gemeente' op de OVAM-website met ook cijfers over de realisatiegraad van het aantal asbestattesten per gemeente. Daarnaast is er ook het jaarrapport met cijfers over het huishoudelijk afval en de Benchmarktool van OVAM waarmee gemeenten elkaar kunnen vergelijken. Die informatie toont continue actueel de voortgang van verschillende indicatoren.

Asbest – Geef prioriteit aan de acties die de meeste impact opleveren op de gezondheid.
Deze prioritering zit op twee manieren vervat in het actieplan asbestafbouw en de flankerende regelgeving: een prioriteit voor kwetsbare doelgroepen, in het bijzonder jeugd, en een prioritaire afbouw van de asbestmaterialen met de hoogste gezondheids- en omgevingsrisico's zijnde niet-hechtgebonden asbestmaterialen en verweerde asbestcement in de buitenschil.

Asbest – De raden nemen kennis van de introductie van een definitie van 'toegankelijke constructie met risicobouwjaar met gevoelig karakter' voor sites gebruikt voor penitentiaire, nucleaire of militaire doeleinden. Zij erkennen dat deze locaties een verhoogd risicoprofiel hebben, zowel wat betreft gezondheidsrisico's als de gevolgen van mogelijke incidenten. Wel vragen ze een duidelijke afbakening van de categorieën 'penitentiair', 'nucleair' en 'militair', zodat interpretatieverschillen worden vermeden en duidelijke criteria om te bepalen wanneer een constructie 'toegankelijk' is en wanneer het risicobouwjaar effectief van toepassing is.

De gevoeligheid heeft niet zozeer betrekking op gezondheidsrisico's maar op het vrijwaren van de veiligheidsintegriteit van dergelijke sites en de gelinkte beveiliging van toegang en gerapporteerde inspectiegegevens. De criteria van toegankelijkheid zijn reeds gecapteerd door de bestaande definitie in het Materialendecreet (artikel 3 §2 °9) en de afgeleide bepalingen in respectievelijk het Vlarema en het ministerieel besluit Inspectieprotocol asbestinventarisatie.

Verduidelijkingen en kwaliteitsborging – Uitsluiten van bemalingswater uit het toepassingsgebied van het Materialendecreet. De Raden kunnen hiermee akkoord gaan maar vragen om hierover duidelijke richtlijnen te voorzien voor de betrokken sectoren zodat interpretatieverschillen worden vermeden.
Het beheer van bemalingswater wordt na deze uitsluiting van het toepassingsgebied volledig geregeld in titel II van Vlarem, dat naast definities ook de voorwaarden bevat voor nuttig gebruik van bemalingswater. Daarnaast biedt de Vlaamse Milieumaatschappij op haar website ondersteuning voor bedrijven die een bemaling willen opstarten en voor het duurzaam beheer van bemalingswater.

Verduidelijkingen en kwaliteitsborging – Wat betreft de aanpassing van de definitie van 'bedrijfsafval' en de vereenvoudiging van de procedures voor het opmaken van uitvoeringsplannen en preventieprogramma's, verwelkomen de raden maatregelen die onnodige complexiteit en administratieve lasten verminderen, op voorwaarde dat de milieudoelstellingen niet worden ondergraven. Zij vragen om te monitoren of de vereenvoudiging effectief leidt tot betere naleving en efficiëntie in de afvalketen.
De aanpassing van de definitie van bedrijfsafval moet ervoor zorgen dat er vooral geen onduidelijkheid is of een afvalstof huishoudelijk afval of bedrijfsafval is, en dus ook welke regels van toepassing zijn. In de realiteit gaat het slechts om een kleine juridisch grijze zone die nu duidelijker wordt. De vereenvoudigingen van de procedures voor het opmaken van plannen zijn niet inhoudelijk, maar gaan over puur formele procedurestappen die vereenvoudigd worden. Bij geen van beide aanpassingen verwachten we echt relevante effecten op het terrein. Niettemin volgen we uiteraard de cijfers bedrijfsafval en huishoudelijk afval op, alsook de uitvoering en resultaten van de preventie- en uitvoeringsplannen.

C. ADVIES VAN DE VLAAMSE JEUGDRAAD

Zorg voor een haalbaar parcours voor eigenaars nu de periode om een asbestinventaris op te maken wordt ingekort.
Via het sectorprotocol voor jeugd(sport)verenigingen kunnen deze verenigingen eenvoudig en kosteloos een asbestattest bekomen bij OVAM. Het sectorprotocol dat dit ondersteuningskader mogelijk maakt, zal in 2026 nog verdere actualisatie en verfijning kennen waarbij de adviezen vanuit de Vlaamse jeugdraad mee behartigd zullen worden waar mogelijk. Vanuit de sectorpartners is er grote bereidheid om het ondersteuningskader mee uit te dragen en daarbij zowel verenigingen als gemeenten aan te moedigen hun gebouwen aan te melden.

Erken de brede invulling en definitie van gebouwen die door de jeugd worden gebruikt.
Voor zowel regelgeving als ondersteuningskaders zoals het sectorprotocol voor jeugd(sport)gebouwen staat het belang van een heldere juridische afbakening voorop. De voorgestelde elementen die verdere helderheid konden bieden op niveau van het decreet, zijn meegenomen in de aangepaste definitie. Deze aanpassing tracht te aligneren met het decreet over het jeugd- en kinderrechtenbeleid en de ondersteuning van het jeugdwerk, zoals voorgesteld door de Vlaamse Jeugdraad (wijziging in artikel 18 van dit ontwerp).

Verplicht eigenaars om informatie te delen met de asbestdeskundige én de gebruikers/huurders. Houd rekening met de gevarieerde vormen van eigenaarschap die spelen bij organisaties die zich richten op kinderen en jongeren.

De Vlaamse Jeugdraad doet het voorstel om het artikel rond de informatieplicht uit te breiden met de verplichting om het asbestattest ook te delen met de gebruikers van het gebouw en niet beperkend af te bakenen tot huurders. Vele verenigingen zijn immers geen officiële huurder of gebruiken de gebouwen via langlopende contracten (bv. erfpacht). Dit voorstel werd verwerkt in de voorliggende decreetwijzigingen (artikel 18). Binnen de termijn van één maand na opmaak van het asbestinventarisattest moeten zij dit attest ontvangen van de eigenaar om zo bij bijvoorbeeld recreatieve activiteiten maximaal rekening te kunnen houden met aanwezige risico's.

Blijf eigenaars en verenigingen ondersteunen om asbest na vaststelling en attestering, ook daadwerkelijk te verwijderen en op te halen.
Het sectorprotocol voor gebouwen van jeugd(sport)verenigingen zal in 2026 nog verdere actualisatie en verfijning kennen waarbij dit advies rond ondersteuningskaders mee behartigd zal worden waar mogelijk.

Voorzie waar nodig uitzonderingen op deze regelgeving, ook specifiek voor jeugdorganisaties en voorzie ook duidelijke informatie over de gevolgen wanneer een attest niet in orde is.
De Vlaamse Jeugdraad haalt aan dat er meer communicatie moet volgen wanneer een asbestattest niet tijdig opgemaakt is. OVAM zal daar zeker de komende jaren sterk op inzetten.
Daar waar de decreetwijzigingen de verwijderingsplicht nu nog niet activeert, vraagt de Vlaamse Jeugdraad nu al naar een generieke uitzondering voor gebouwen die tegen 2030 een asbestattest bekwamen. Dit vanuit de motivatie dat er voor de historisch vaak grote constructies van jeugdorganisatie voldoende tijd zou zijn een verwijdering in te plannen. Sinds 2024 kunnen jeugd(sport)verenigingen kosteloos een asbestattest vragen bij OVAM om zo snel inzicht te krijgen in de risico's van hun gebouw. Tussen 2024 en 2034 zit er tien jaar om een nodige verwijdering in te plannen. De blootstellingsrisico's zijn daarbovenop in 2034 ook al jaren aanwezig. 60% van de reeds opgemaakte asbestattesten binnen het sectorprotocol jeugd(sport)gebouwen is niet-asbestveilig. Om die reden kan zonder verdere onderbouwing geen generieke uitzondering voorzien worden om het op die manier ook billijk te houden onder iedereen voor wie ooit onder deze activeerbare verwijderverplichting zal vallen.

Voorzie in het kader van sterke monitoring ook de mogelijkheid voor organisaties om een zicht te krijgen op lokale gebouwen.
De Vlaamse Jeugdraad vraagt om een centrale monitoring mogelijk te maken, bijvoorbeeld via Jeugdmaps, Gebouwenpas of Verenigingsloket. Na de Woningpas is het asbestattest ook voorzien in de verdere uitbouw van de Gebouwenpas.

5 ANDERE AANPASSINGEN

Er werd beslist om de omzetting van de EPB-richtlijn (richtlijn 2024/1275) niet langer mee te nemen in dit wetgevende traject. De desbetreffende wijzigingen aan het materialendecreet waarmee een kader voor de **berekening van de materiaalprestatie** werd gecreëerd, zijn daarom geschrapt.

Op 16 oktober 2025 trad Richtlijn 2025/1892 tot wijziging van Richtlijn 2008/98/EG betreffende afvalstoffen, in werking. De herziening van de Kaderrichtlijn afval legt op dat elke lidstaat een specifiek programma voor de **preventie van levensmiddelenafval** moet vaststellen en monitoren. Het programma moet bovendien bepaalde maatregelen bevatten. De lidstaten hebben 20 maanden de tijd om deze herziening om te zetten in nationale wetgeving. De verplichting om een dergelijk programma op te maken is toegevoegd aan wijzigingsartikel 10 (punt 2° tem 4°).

Ook in de artikelen gerelateerd aan het thema **asbest** zijn nog een aantal technische aanpassingen verduidelijkingen en aanvullingen doorgevoerd.

- De definitie van 'aangepast asbestattest' en 'geldig asbestattest' (art. 4) werd gecorrigeerd.
- De wijziging in artikel 13, punt 3° b) die voorzag in de opheffing van de bepaling "Voor de andere constructies met risicobouwjaar kan de Vlaamse Regering bepalen hoe de naleving van deze verplichting kan worden aangetoond.", wordt geschrapt. Om dezelfde redenen wordt deze bepaling in artikel 15 als toevoeging voorzien onder 3°.
  De motivering hiervoor is dat de scope van constructies met risicobouwjaar groter is dan het deel hiervan dat onder de verplichting van een asbestattest of aangepast asbestattest valt. Door het behoudt en toevoeging van de bepaling beschikt de Vlaamse Regering over de mogelijkheid om ook voor deze constructies met risicobouwjaar informatie over de aanwezigheid van asbest te kunnen bekomen met het oog op de opvolging van de realisatiegraad van de beleidsdoelen vervat onder de mijlpaal 2034 en de mijlpaal 2040.
- In artikel 17 werd onder punt 4° een 'kopie van' geschrapt. Het attest is een digitale pdf die men kan vermenigvuldigen. Het is niet zo dat de rechtstreeks uit de databank gedownloade pdf een 'originele pdf' is.
- In artikel 18 werd de vereenvoudigde inhoud van het aangepast asbestinventarisattest verduidelijkt, door de minimale elementen op te nemen.
- Nog in artikel 18 werd de inhoud van het inspectieprotocol asbestinventarisatie gefinetuned.
- In artikel 24 werden de rechtsgronden verder geconcretiseerd.

De rechtsgronden in artikel 6 werd verduidelijkt in functie van het voorstel dat samen met de sector wordt uitgewerkt om auditinstellingen op regelmatig basis te laten controleren bij bepaalde **kwaliteitsborgingssystemen**. Dezelfde wijziging werd ook doorgevoerd in artikel 27.

In het kader van de voorbeeldrol van de Vlaamse overheid, is het aangewezen dat wanneer OVAM een terrein saneert en in eigendom heeft, OVAM ook de nodige maatregelen kan treffen om ervoor te zorgen dat de **herontwikkeling** die plaatsvindt, eveneens gebeurt volgens de principes van een **duurzame ontwikkeling**. Dit naar analogie met brownfieldconvenanten waarbij het gebruikelijk is dat de actoren die instaan voor de herontwikkeling van een terrein opgelegd krijgen dat de herontwikkeling gebeurt volgens de principes van een duurzame ontwikkeling. Het DABM werd daarop aangepast (art. 2).

6 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

OVAM is aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de UPV-heffing zal ontvangen en de verdeling tussen de diverse overheidsinstanties van de ontvangsten van de zwerfvuilheffing organiseert. Voor details verwijzen we naar de definitieve goedkeuring van het Interregionaal Samenwerkingsakkoord betreffende het kader voor de uitgebreide producentenverantwoordelijkheid voor bepaalde afvalstromen en voor zwerfvuil (VR 2025 2811 DOC.1115-1).

Het ontwerpdecreet voorziet rechtsgronden voor de invoering van nieuwe retributies:

- voor het behandelen van bijlage VII-procedures en voor aanvragen voor de goedkeuringen als vooraf goedgekeurde inrichting voor nuttige toepassing van afvalstoffen, zoals ook voorzien in verordening 2024/1157 betreffende de overbrenging van afvalstoffen;
- voor het gebruik van het centraal platform voor de uitwisseling van digitale identificatieformulieren dat OVAM aanbiedt en beheert.

Om de onafhankelijkheid van keuringsinstellingen in de afvalketen te waarborgen, wordt de mogelijkheid gecreëerd voor de Vlaamse Regering om de keuringsinstellingen te financieren via een systeem van retributies.

De impact en hoogte van deze retributies kan nu nog niet kwantitatief worden ingeschat. Het effectief invoeren van bijkomende retributies of de hoogte ervan moet per type retributie nog verder bekeken worden en uiteindelijk via uitvoeringsbesluiten (BVR) effectief doorgevoerd worden. Aan het kabinet van de Vlaamse minister van Begroting wordt een overzicht bezorgd van de verschillende retributies met hun voorziene tijdlijn voor verdere uitwerking. Waar mogelijk (op basis van de tijdlijn inzake uitwerking) wordt bij de tweede principiële goedkeuring meer duidelijkheid gegeven over de verwachte hoogte en financiële impact.

B. ESR-TOETS

Er is geen onmiddellijke impact op de begroting van de Vlaamse overheid.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er is geen onmiddellijke impact op het personeel van de Vlaamse overheid te verwachten.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er is geen rechtstreekse impact op de lokale en provinciale besturen te verwachten van dit ontwerpdecreet. OVAM wordt met dit ontwerpdecreet wel aangeduid als de instelling die voor het Vlaamse Gewest de verdeling tussen de diverse overheidsinstanties – waaronder lokale besturen en provincies – van de ontvangsten van de zwerfvuilheffing organiseert.

7 VERDER TRAJECT

Dit voorontwerp van decreet zal na een tweede principiële goedkeuring door de Vlaamse regering voor advies worden voorgelegd aan de Raad van State.

8 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te geven aan bovengenoemd voorontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid en het decreet van 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen wat betreft de implementatie van diverse Europese verordeningen en richtlijnen en de versterking van het asbestafbouwbeleid en aan de bijhorende memorie van toelichting;

2° de Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies van in te winnen van de Raad van State, met verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, zoals bepaald in artikel 84, § 1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.;

De Vlaamse minister van Omgeving en Landbouw,

JO BROUNS

BIJLAGEN

- voorontwerp van decreet;
- memorie van toelichting;
- advies van de VTC;
- gezamenlijk advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad);
- advies van de Vlaamse Jeugdraad.